

Aan
de gemeenteraad

Datum 29 augustus 2023
Zaaknummer 2023-0123800
Betreft Vaststellen van de Aanpassing eigen bijdrage
Maatschappelijke Opvang voorzieningen

Vergadering van
Portefeuillehouder: Peter Heijkoop
Begrotingsprogramma Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht
Kernteam/Opgave: Stad - Zorg & Ondersteuning
Auteur: Annet ter Huurne
E-mail: afm.ter.huurne@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: ML Henderson
Openbaar: Ja

Voorgesteld besluit

vast te stellen de Verordening Beschermd Wonen en Opvang ten aanzien van de eigen bijdrage voor:

- Maatwerkvoorziening 24-uursopvang;
- Algemene voorziening crisisopvang-Opvang Eigen Kamer;

Deadline

Svp agenderen voor college op 29 augustus, zoals eerder afgestemd met Erik Logtenberg.

Raadsvoorstel

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

De WMO 2015 bevat een aantal bepalingen over de bijdrage in de kosten (ook wel 'eigen bijdrage' genoemd) in de maatschappelijke opvang. Het is aan de gemeente om een nadere invulling te geven, binnen de landelijke kaders. Hierbij is een duidelijke scheiding tussen hetgeen de gemeenteraad kan/moet regelen en wat is overgelaten aan het college. Zo kan de gemeenteraad in de Verordening Beschermd Wonen en Opvang bepalen of een eigen bijdrage is verschuldigd, zowel voor algemene voorzieningen als voor maatwerkvoorzieningen. In de Verordening moet de raad de hoogte van de bijdrage voor de algemene voorziening crisisopvang vastleggen. Bij de maatwerkvoorziening 24-uursopvang is het college bevoegd om de hoogte van de eigen bijdrage te bepalen.

Wat is het doel?

Het traject in de Maatschappelijk Opvang is gericht op tijdelijkheid en op het voorbereiden van de cliënt op zelfstandigheid. Afhankelijk van de fase in het herstel, is het wenselijk dat cliënten weer om leren gaan met 'normale' lasten zoals wonen en voeding.

Het ontbreken van een eigen bijdrage zorgt voor financiële ongelijkheid tussen groepen cliënten. Die financiële ongelijkheid heeft gevolgen voor de door- en uitstroom in de Maatschappelijke Opvang, omdat doorstromen of uitstromen voor een deel van de cliënten financieel onaantrekkelijk is.

Het invoeren van een eigen bijdrage heft de financiële ongelijkheid op en draagt bij aan de het proces van normaliseren en aan het doorstromen of uitstromen van cliënten.

Wat zijn per besispunt de argumenten en wat is hierop de toelichting?

De *Oplegnotitie Afwegingen eigen bijdrage en inning* geeft uitgebreid inzicht in de verschillende afwegingen die geleid hebben tot de gevraagde besluiten in het raadsvoorstel t.a.v. de eigen bijdrage per type opvang. U vindt deze notitie in de bijlagen.

Normalisering

De opvang van dak- en thuislozen in onze stad is een tijdelijke oplossing en heeft als doel te werken aan herstel en cliënten voor te bereiden op het moment dat ze weer (begeleid) zelfstandig kunnen wonen. Het is een proces van normalisering waarin aan perspectief wordt gewerkt met aandacht voor persoonlijke problemen en een vroegtijdige aanpak van schulden. Onderdeel van het herstel is dat de cliënten de mogelijkheid krijgen zo snel mogelijk weer mee te doen in de samenleving. Ook de invoering van de eigen bijdrage draagt bij aan deze doelstelling. Normaliseren is een van de uitgangspunten in de vastgestelde *Integrale visie sociaal domein*.

Doorstroom

De financiële ongelijkheid heeft gevolgen voor de door- en uitstroom in de Maatschappelijke Opvang. Zelfs als de cliënt de kans krijgt om door te stromen naar een zelfstandige woonruimte, dan kiest hij nu vaak om dit niet te doen omdat hij daar huur moet betalen en in de opvang geen kosten voor verblijf heeft. Deze situatie is ongewenst omdat de doorstroom daardoor vermindert, terwijl er een tekort is aan kamers in zowel de crisisopvang als de 24-uursopvang.

Financiële ongelijkheid

In de praktijk en uit diverse gesprekken die hebben plaatsgevonden met stakeholders, blijkt dat het ontbreken van een eigen bijdrage zorgt voor een grote financiële ongelijkheid tussen verschillende cliëntgroepen (cliënten met bijstandsuitkering en cliënten met ander inkomen) binnen hetzelfde type opvang. Het grootste verschil in inkomen ontstaat zodra de cliënt een eigen kamer heeft. De bijstandsuitkering wordt verlaagd en aangepast aan de woonsituatie. De cliënten met andere vormen van inkomen behouden hun inkomen en hebben geen verblijfskosten.

Uitgangspunten eigen bijdrage Maatschappelijke Opvang

- Invoeren van een eigen bijdrage waar sprake is van wonen en begeleiding zonder dat er huur wordt betaald door de cliënt.
- De hoogte van de bijdrage hangt af van het type opvang en het inkomen van de cliënt.
- In geval er onvoldoende betaalcapaciteit is, wordt de hoogte van de bijdrage aangepast, zo nodig tot nul.

Invulling eigen bijdrage per type opvang

1. Maatwerkvoorziening / 24-uursopvang-Herstart (met eigen kamer)

- Inkomensafhankelijke bijdrage, vast te stellen door het CAK op basis van de WMO 2015.
- Inning door het CAK.
- Bij onvoldoende betaalcapaciteit kan de bijdrage teruggebracht worden tot nul.

Toelichting CAK

Het CAK (Centraal Administratie Kantoor) int en berekent de eigen bijdrage voor gemeenten binnen de WLZ en de WMO. In de eerste vier maanden geldt een lage bijdrage, daarna gaat de hoge bijdrage in. Behalve het bruto inkomen zijn er meerdere factoren die de hoogte van de bijdrage beïnvloeden, zoals leeftijd, vermogen, hoogte belasting en bepaalde financiële verplichtingen. De cliënt houdt minimaal de zak- en kleedgeldnorm over om vrij te besteden. Deze is in 2023 per maand € 379,= voor een alleenstaande volwassene.

Het CAK mag bij een achterstand van drie maanden gebruik maken van bronheffing. Dat betekent dat zij de gelden direct kunnen heffen bij bijvoorbeeld SVB (AOW en Pensioen) en UWV (Wajong, WIA en WW). Bronheffing bij de werkgever is niet mogelijk.

2. Algemene voorziening / crisisopvang-Opvang Eigen Kamer

- Vaste bijdrage van 15 euro per nacht, 450 euro per maand.

- Inning door de zorgaanbieder (Leger des Heils).
- Bij onvoldoende betaalcapaciteit kan de bijdrage teruggebracht worden tot nul.

Toelichting inning door Leger des Heils

De eigen bijdrage voor de crisisopvang kan niet geïnd worden door het CAK, omdat dit alleen mogelijk is voor algemene voorzieningen die vallen onder het abonnementstarief van 19 euro per maand. Dit betekent dat de inning van de eigen bijdrage door de zorgaanbieder uitgevoerd moet worden. In Dordrecht is dat het Leger des Heils.

3. Algemene voorziening / crisisopvang-Nachtopvang

Het ambtelijk advies t.a.v. de bijdrage in de Nachtopvang is om de eigen bijdrage in de Nachtopvang nu niet door te voeren. Dit wordt toegelicht in de Oplegnotitie Afwegingen Eigen Bijdrage en Inning.

Historie

In 2021 heeft de gemeenteraad het voorstel om een eigen bijdrage in te stellen voor de algemene voorziening crisisopvang van 5 euro per nacht niet aangenomen.

Het huidige voorstel is om een eigen bijdrage in te stellen voor de maatwerkvoorziening 24-uursopvang/Herstart en voor de algemene voorziening Opvang Eigen Kamer. Er wordt geen bijdrage voorgesteld in de nachtopvang, overeenkomstig het besluit in 2021.

Wat zijn kanttekeningen en/of risico's bij dit voorstel?

Overgang voor huidige cliënten

Voor huidige cliënten met een bijstandsuitkering heeft de invoering van de eigen bijdrage geen financiële consequenties. Voor huidige cliënten met ander inkomen dan bijstand, is de bijdrage een grote verandering. Zij krijgen veel minder geld te besteden dan in de huidige situatie. Het risico is dat zij vanwege de eigen bijdrage terugvallen naar de nachtopvang. Het is ook mogelijk dat zij elders een plek vinden.

De huidige cliënten krijgen een overgangstermijn van drie maanden en in de 24-uursopvang betalen ze de eerste vier maanden de lage bijdrage via het CAK.

Betalingsachterstanden in de crisisopvang

Uit voorbeelden van andere gemeenten blijkt dat de inning lastig is bij deze cliëntengroep. In de praktijk zijn er veel achterstanden en de procedures om alsnog te innen duren lang. De gemeente en de zorgaanbieder hebben minder bevoegdheden dan het CAK.

Door de bijdrage in de maatwerkvoorziening wel via het CAK te innen, is het risico van inning van de bijdrage voor deze cliënten kleiner.

Welk (participatie)proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen?

Vanuit de stakeholders kwam het signaal dat het ontbreken van een eigen bijdrage ongelijkheid veroorzaakt tussen cliënten en leidt tot negatieve prikkels om door- of uit te stromen. Zij zijn betrokken bij het proces om te komen tot een eigen bijdrage in de Maatschappelijke Opvang.

De stakeholders zijn:

- Adviesraad WMO en Jeugd Dordrecht.
- Leger des Heils.
- Cliëntenraad Leger des Heils.

Begin juni 2023 hebben de stakeholders de formele adviesaanvraag ontvangen inclusief de notitie *Aanpassing eigen bijdrage MO voorzieningen*, waarin de uitgangspunten en de voorgestelde invulling van de eigen bijdrage worden toegelicht. De adviezen van de stakeholders en de notitie vindt u in de bijlagen. Van de cliëntenraad Leger des Heils is nog geen advies ontvangen.

Formeel heeft alleen de Adviesraad WMO en Jeugd Dordrecht adviesrecht over het aanpassen van de eigen bijdrage. Maar omdat eventuele wijzigingen direct gevolgen hebben voor het LdH en de cliënten van het LdH, is met alle stakeholders hetzelfde proces doorlopen.

Welke adviezen zijn wel overgenomen?

De reacties van de stakeholders hebben geleid tot nader onderzoek naar de ervaringen in andere gemeenten en tot het opnieuw afwegen van alle voor- en nadelen van de eigen bijdrage per type opvang.

- Het invoeren van een inkomensafhankelijke bijdrage voor de 24-uursopvang. Alle stakeholders hebben een uitgesproken voorkeur voor een inkomensafhankelijke bijdrage in de 24-uursopvang in plaats van een vast bedrag en inning door het CAK. Dit advies is volledig opgevolgd en verwerkt in dit raadsvoorstel.
- Het laten vervallen van de bijdrage in de crisisopvang-Nachtopvang en de inning door het LdH.
De stakeholders zijn niet unaniem in hun advies. Leger des Heils is tegen een eigen bijdrage in de nachtopvang en tegen de inning. Adviesraad WMO en Jeugd Dordrecht is voorstander van een eigen bijdrage in de nachtopvang, maar kan ermee instemmen dat er geen eigen bijdrage wordt ingevoerd als de inning van deze eigen bijdrage te ingewikkeld en lastig is. Dit advies is opgevolgd en verwerkt in dit raadsvoorstel.

Welke adviezen zijn niet overgenomen?

- Het laten vervallen van de bijdrage in de crisisopvang- Opvang Eigen Kamer.
De stakeholders zijn niet tegen de eigen bijdrage in de Opvang Eigen Kamer. Ze zijn tegen het innen van de eigen bijdrage door het Leger des Heils.
Een invoering van een eigen bijdrage voor de crisisopvang- Opvang Eigen Kamer maakt het financiële verschil tussen de Opvang Eigen Kamer en de 24-uursopvang kleiner en bevordert de doorstroom. Een invoering van een eigen bijdrage voor de crisisopvang- Opvang Eigen Kamer is verwerkt in dit raadsvoorstel
- Geen inning door het Leger des Heils.
Voor de Opvang Eigen Kamer is wel gekozen voor inning door het LdH omdat het om een kleine groep (ca. 9 cliënten) gaat waar de inning werkbaarder is dan de grotere groep in de Nachtopvang. Het belang van de doorstroom heeft hier zwaarder gewogen.

De *Oplegnotitie Afwegingen eigen bijdrage en inning* geeft uitgebreid inzicht in de verschillende afwegingen die geleid hebben tot de gevraagde besluiten in het raadsvoorstel t.a.v. de eigen bijdrage per type opvang.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

[Raadsvoorstel Wijziging verordeningen beschermd wonen en opvang, juli 2021](#)

[Voortgang visie Van Opvang naar Wonen 2020-2025](#)

[Raadsinformatiebrief Plan van Aanpak Leefbaarheid Kromhout en omgeving](#)

[Vaststellen integraal beleidsplan en verordening sociaal domein](#)

Hoe wordt dit betaald?

Alle kosten en opbrengsten die voortvloeien uit het uitvoeren van de acties in het kader van het Uitvoeringsprogramma Visie Van opvang naar wonen 2020-2025 worden gedekt door c.q. verrekend met de regionale middelen Beschermd Wonen en Opvang of de incidentele financiële bijdrage vanuit het Rijk (reserve "Brede aanpak dak- en thuisloosheid" c.q. 'Blokhuismiddelen')

Wat is het vervolg op het raadsbesluit?

Implementatie eigen bijdrage

Voor nieuwe cliënten kan de eigen bijdrage ingaan per 1^e van de maand ná het in werking treden van de verordening.

Voor de huidige cliënten geldt een overgangperiode van drie maanden nadat ze per brief geïnformeerd zijn. Het versturen van de brief kan zodra alle besluiten genomen zijn.

Startproblemen CAK

Het CAK baseert de eerste factuur op het inkomen van 2 jaar geleden. Dit kan pas later gecorrigeerd worden naar het werkelijke inkomen. Het risico is daardoor dat de cliënt voor de eerste drie maanden een te hoge bijdrage moet betalen. Dit moet bij de implementatie zo goed mogelijk begeleid worden zodat er geen onnodige problemen ontstaan. Waar mogelijk wordt maatwerk toegepast.

Evaluatie

De verwachting is dat de voorgestelde eigen bijdrage zeker verschil zal maken in de doorstroom of uitstroom in de maatschappelijke opvang. Het is goed om een jaar na de ingangsdatum te evalueren. De evaluatie zal zich richten op de doorstroom in de crisisopvang en 24-uursopvang en

op de verhouding cliënten met bijstandsuitkering en cliënten met ander inkomen. Tussentijds wordt de situatie voortdurend gemonitord.

Het college van Burgemeester en Wethouders



De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van 29 augustus 2023 inzake Vaststellen van de Aanpassing eigen bijdrage Maatschappelijke Opvang voorzieningen ;

gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

vast te stellen de Verordening Beschermd Wonen en Opvang ten aanzien van de eigen bijdrage voor:

- Maatwerkvoorziening 24-uursopvang;
- Algemene voorziening crisisopvang-Opvang Eigen Kamer;

Aldus besloten in de vergadering van

Bijlagen

1. 4. Wijziging beleidsregels Beschermd Wonen en Opvang tweede wijziging